

Nacionalno poročilo o stanju človekovih pravic migrantov na mejah

**Varuh človekovih pravic
Republike Slovenije**

Povzetek poročila

Povzetek poročila

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije je slovenska nacionalna institucija za človekove pravice (NHRI), ki ji je bil januarja 2021 priznan status A, kar potrjuje njeno popolno skladnost s Pariškimi načeli ZN. Varuh v sodelovanju z izbranimi nevladnimi organizacijami deluje tudi kot slovenski državni preventivni mehanizem (DPM) na podlagi Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju. Tako pooblastila NHRI kot tudi DPM Varuhu omogočajo spremljanje situacije pravic migrantov in obravnavo prijav kršitev.

Vračanja in nasilje na mejah

Junija 2018 je Varuh v odziv na vse pogostejše očitke o nezakonitih vračanjih migrantov na Hrvaško začel z izvajanjem nenapovedanih obiskov policijskih postaj z namenom, da preveri postopke z migranti. Varuhove preiskave so odkrile številne nepravilnosti, med drugim odsotnost individualne obravnave in neustrezno dokumentiranje postopkov. Varuh se je seznanil tudi z notranjimi smernicami, ki so vključevale navodilo, naj se hrvaškimi organom preda vsakega posameznika, katerega postopek je vodila mešana slovensko-hrvaška policijska patrolja, čeprav je namero za vložitev prošnje za azil izrazil v Sloveniji.

Večina migrantov je s strani slovenskih organov vrnjena na Hrvaško in v druge sosednje države, ne da bi jim bila izdana pisna odločba, zato nimajo dostopa do pravnega sredstva za izpodbijanje vrnitve ali predaje. Zakonitost vračanja tujcev brez odločbe o vrnitvi je trenutno izpodbijana pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije z ustavno pritožbo, ki jo je vložil Varuh s soglasjem na tak način vrnjenega maroškega državljana.

Varuh je poleg tega v zadevi kamerunskega državljana, ki je utrpel verižno vračanje iz Slovenije prek Hrvaške v Bosno in Hercegovino, posredoval z mnenjem *amicus curiae* pred Upravnim sodiščem Republike Slovenije. Na podlagi zaključenega postopka je slovenskim organom zdaj s pravnomočno sodbo naloženo, da tožniku omogočijo vstop v Slovenijo in mu dovolijo, da zaprosi za mednarodno zaščito.

Med Varuhovim obiskom v Centru za tujce v Postojni so razgovori s pridržanimi razkrili pogosto uporabo policijskih psov, zato je Varuh pristojnim organom predlagal, naj takšno prakso opustijo.

Pošteni in učinkoviti azilni postopki

Pomanjkljivosti, ki negativno vplivajo na postopke na meji v Sloveniji, so bile znane že pred sredino leta 2018, zlasti nedosledna kakovost (in včasih odsotnost) jezikovnega tolmačenja, pomanjkanje dostopa do pravne pomoči, nedosledna uporaba protokola za mladoletnike brez spremstva in primeri vrnitev mladoletnikov brez spremstva brez izdaje odločbe o vrnitvi.

Med nadzornimi obiski je Varuh ugotovil, da se rok šestih delovnih dni za evidentiranje prošenj za azil pogosto ne upošteva, zato je Ministrstvu za notranje zadeve predlagal, naj se sprejmejo ustrezni kadrovske, organizacijske in drugi potrebni ukrepi, s katerimi se bo zagotovila pravočasna obravnava.

Sprejemni pogoji in odvzem prostosti na mejah

Osebe, ki želijo zaprositi za mednarodno zaščito, so pridržane v predsprejemnih prostorih Azilnega doma, v pogojih prezasedenosti brez prostega dostopa do njegovih drugih delov. Leta 2018 je Varuh po opravljenem obisku Azilnega doma v svojstvu DPM ugotovil, da takšna obravnava kaže na *de facto* odvzem svobode gibanja.

V Centru za tujce v Postojni so bili sredi leta 2020 migranti pridržani v zabojskih z malo dnevne svetlobe, brez možnosti dnevnih izhodov in gibanja na prostem. Nastanitev v zabojskih naj bi bil začasni ukrep z namenom preprečevanja širjenja covid-19, ki naj bi trajal med 10 in 14 dni. Vendar je osebje Varuha ugotovilo, da lahko pridržanje v zabojskih traja tudi po več kot mesec dni, prav tako trajanje take namestitve ni bilo beleženo niti se niso izvajala druga preverjanja o tem, kako dolgo so bili posamezniki v zabojskih.

Varuh se zavzema tudi za spremembo dolgoletne prakse, po kateri se otroke v postopkih vračanja, vključno z otroki brez spremstva, nastanjuje v postojnski Center za tujce namesto v primerne ustanove, kot to predpisuje zakon.

Vpliv pandemije covid-19

Zaradi izbruha pandemije covid-19 je bilo izvajanje osebnih razgovorov z iskalci azila ustavljeno v aprilu 2020 in se je nadaljevalo maja 2020.

Varuh je ugotovil, da so bili ukrepi, sprejeti z namenom varovanja pred širjenjem bolezni med pridržanimi v Centru za tujce, neprimerni in v nasprotju s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Odgovornost za kršitve človekovih pravic na mejah

Varuh nasprotuje praksi neformalnega vračanja brez odločbe o vrnitvi, ki otežuje nadzor postopkov. Poleg tega je po odstranitvi osebe iz države morebitne kršitve zelo težko nasloviti s pravnimi sredstvi.

Po obravnavi primera vračanja velike skupine migrantov, ki so bili prijete in pridržani s strani slovenske policije, je Varuh predlagal Ministrstvu za notranje zadeve, naj primer v obravnavo prevzame Direktorat za policijo in druge varnostne naloge. Po pridobitvi pisnih pojasnil je tudi Direktorat zaključil, da policija primera ni ustrezno obravnavala in da so bile pravice prijete migrantov kršene.

Opaziti je, da so organizacije in pobude, katerih delo je povezano z migracijami, tarče napadov v obliki lažnih obtožb, vključno s tem, da naj bi zastopale tuje in protislovenske interese, da je njihovo financiranje in delo vprašljivo in nepregledno ter da se ukvarjajo s kriminalnimi dejavnostmi (kot je tihotapljenje migrantov).

ENNHRI

European Network of
National Human Rights Institutions

+32 (0) 2212 3175 • info@ennhri.org
Rue Royale 138, B-1000 Brussels, Belgium

ennhri.org

[@ennhri](https://twitter.com/ennhri)

[ENNHRI](https://www.facebook.com/ENNHRI)

Izdano: julij 2021

Ta publikacija je del serije nacionalnih poročil, pripravljenih s strani evropskih NHRI-jev v okviru ENNHRI projekta o človekovih pravicah migrantov na mejah.

Delno podprto z donacijo Foundation Open Society Institute v sodelovanju z OSIFE Open Society Foundations.

Co-funded by
the European Union

